

позичальників, а саме ухвалювати кредитні заявки з DSTІ понад 70% лише за наявності вагомих доказів здатності позичальника обслуговувати кредит.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про іпотеку» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/898-15>
2. Жежерун Ю.В. Сучасний стан ринку іпотечного кредитування в Україні [Електронний ресурс] / Ю.В. Жежерун – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/12_zhezherun.htm
3. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>

УДК 338.46

Тищенко О.І.

*доцент, к.е.н. доцент кафедри фінансів і банківської справи
Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля*

Перспективи кредитування в Україні

Банківське кредитування в Україні на сьогодні поступово стабілізується. Динамічний розвиток має надання позик населенню на споживчі цілі (+39% р/р за чистими гривневими кредитами).

За результатами квітня 2018 року чистий кредитний портфель банків за фіксованим курсом підвищився на 3.0% р/р. Чисті кредити населенню продовжували динамічно зростати (+22.2% за фіксованим курсом, зокрема гривневі +39% р/р), але скорочення корпоративних кредитів (-0.4% у гривні р/р та -0.3% у іноземній валюті в доларовому еквіваленті) суттєво гальмувало відновлення кредитування. Співвідношення кредитів фізичним особам до ВВП за рік майже не змінилося (5.7% до ВВП за валовими та 3.1% – за чистими кредитами) і залишається дуже низьким порівняно з країнами-сусідами. Валові кредити корпораціям продовжували скорочуватися – до 28.7% ВВП.

Після кризи 2008 року банки фокусувалися переважно на кредитуванні корпорацій, в результаті чого частка кредитів фізичним особам у валовому кредитному портфелі скоротилася з 36.4% у 2008 році до 15.7% в 2016 року. Розгортання споживчого кредитування у 2017 році розвернуло цей тренд, особливо помітно за чистими кредитами. У квітні 2018 року частка валових та чистих кредитів фізичних осіб становила вже 16.6% та 17.7% відповідно.

В умовах значної кількості реструктуризацій зі зниженням відсоткових ставок та погіршення якості кредитного портфеля скоротилися процентні доходи банків, отриманих від корпорацій. Натомість відновлення споживчого кредитування та значно вища дохідність таких кредитів обумовила зростання частки процентних доходів від фізичних осіб – 33.8% за 4 місяці 2018 року. Наразі кожна гривня кредитів фізичним особам дає приблизно удвічі більше процентного доходу ніж за кредитами корпорацій.

Кредитний портфель фізичних осіб продовжує стрімко зростати. Чисті гривневі кредити населенню зросли на 39% р/р станом на кінець квітня 2018 року. Уповільнення темпів на початку року через статистичні ефекти не змінило загальної тенденції. Проте через погашення та списання попередніх валютних кредитів приріст портфелю фізичних осіб (із урахуванням валютних) в цілому був значно менший. Майже усі валютні кредити залишаються непрацюючими – ситуація не зміниться до законодавчого врегулювання проблеми валютної іпотеки та знання мораторію на стягнення забезпечення за такими кредитами.

Наприкінці 2017 року та у I кварталі 2018 року всі банки, які мали можливість, вийшли на ринок споживчого кредитування – близько половини банків у I кварталі продовжували нарощувати кредити населенню. Концентрація кредитів фізичним особам була досить високою – на 5 банків припадало 65% загального портфелю сектору. Найвища концентрація – у сегменті автокредитування – 5 банків займали 80% ринку. Зі збільшенням кількості фінустанов, що почали кредитувати купівлю нерухомості, концентрація таких кредитів скорочується.

Найвищими темпами зростають кредити на побутову техніку (більш ніж на 130% р/р), де домінує Приватбанк та приватні банки. Втім, поділ на види кредитів досить умовний, оскільки беззаставні кредити (карткові, готівкою, розстрочки тощо) використовуються на різноманітні цілі, які неможливо точно встановити. В цілому невеликі споживчі кредити (за виключенням іпотеки та автокредитування) зросли на 50.4% р/р. З огляду на високу швидкість обертання, частка нових кредитів на поточні потреби (включно із картковим каналом) у нових видачах залишається домінуючою – 98%.

Річні темпи приросту гривневого іпотечного кредитування на початку поточного року стали додатними вперше від початку кризи. Обсяги нових іпотечних кредитів все ще залишаються на мінімальному рівні, проте видача нових позик стала більш стабільною. Зросла і кількість банків, які нарощувала іпотечне кредитування. Також банки повідомляють про послаблення жорсткості схвалення кредитних заявок, що сприятиме поступовому відновленню іпотечного кредитування населення.

Чисті корпоративні кредити залишилися практично незмінними р/р, як гривневі (-0.4% р/р), так і валютні (-0.3% р/р) у доларовому еквіваленті). При цьому зростання валових кредитів позичальникам (які не допустили дефолту у попередні періоди) у платоспроможних банках було досить динамічним – гривневі зросли на 26% р/р, валютні у доларовому еквіваленті – на 20.8% р/р.

Кредити більшості галузям зросли. У металургії тривали реструктуризації, які зменшили валютну частку портфеля та забезпечили зростання гривневої. У транспорті кредити зросли значною мірою за рахунок залучень державними підприємствами та підприємствами транспортно-складського обслуговування. У сільському господарстві зростали обсяги кредитування та відбулося декілька помітних реструктуризацій. Проте падіння кредитування машинобудування, будівництва та нерухомості стримало загальне зростання портфелю.

Внаслідок повільного відновлення економіки та зростання вартості кредитів попит корпорацій на кредити у I кварталі 2018 року в цілому

скоротився. Втім, насамперед це стосувалося великих підприємств. Натомість для малих і середніх підприємств (МСП) ставки знижуються, а попит на такі кредити залишається стабільно високим.

3 жовтня 2017 року НБУ запровадив звітність за кредитами в розрізі розміру позичальника. Вона свідчить про значну кількість позичальників, необтяжених валютними кредитами.

Список використаних джерел:

1. Куртвелієва Д.Д. Сучасний стан кредитування фізичних осіб в Україні та шляхи його удосконалення [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=237>

2. Офіційна статистична інформація Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

УДК: 336.74

Тітенко З.М.

к.е.н, асистент кафедри фінансів

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні

В умовах формування засад ринкової економіки в Україні все більшого значення набуває наявність ефективно організованого фінансового ринку, який є особливим і необхідним середовищем для успішного її функціонування, а також розвитку соціальної сфери. Фінансовий ринок виник у результаті появи потреби в додатковій формі мобілізації коштів для фінансового забезпечення розвитку економіки держави, але крім того, він також є певним фінансовим барометром економіки, який ефективно працює при низьких темпах інфляції, стабільній законодавчій та нормативній базі, сприятливому політичному кліматі та певному балансі інтересів у суспільстві.

Як зазначають дослідники під фінансовим ринком слід розуміти сукупність обмінно-перерозподільчих відносин, пов'язаних з процесами